

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
2. อุบัติการณ์การบาดเจ็บของเด็กอนุบาลในโรงเรียนที่ต้องนำส่งโรงพยาบาล
3. ลักษณะทั่วไปของเด็กที่เกิดการบาดเจ็บ ชนิด เวลา และ สถานที่ที่เกิดการบาดเจ็บ
4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านปัจเจกบุคคลของเด็กและผู้ปกครอง กับการบาดเจ็บ

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้มีทั้งหมด 464 คน เป็นเด็กนักเรียนที่บาดเจ็บจำนวน 95 คน ไม่บาดเจ็บ 369 คน ช่วงอายุที่ศึกษา 24 – 72 เดือน อายุเฉลี่ย 48 เดือน เพศชาย 237คน (51.1%) เพศหญิง 227 คน (48.9%) โดยรายได้ของครอบครัวส่วนใหญ่มากกว่า 15,000 บาทขึ้นไป (42.1%) การประกอบอาชีพ บิดาประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด (50.2%) รองลงมาคืออาชีพค้าขาย (22.4%) และรับราชการ (17.8%) ส่วนมารดาประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด (46.6%) รองลงมาคืออาชีพค้าขาย (25.9%) และรับราชการ (10.9%) เช่นกัน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (52.3%) อายุบิดาเฉลี่ย 36.5 ปี อายุมารดาเฉลี่ย 33.1 ปี ระดับการศึกษาของบิดา มัธยมปลายหรือเทียบเท่ามากที่สุด (37.9%) รองลงมาคือระดับปริญญาตรี (34.2%) ส่วนระดับการศึกษาของมารดาก็เช่นเดียวกันบิดา มัธยมปลายหรือเทียบเท่ามากที่สุด (35.7%) รองลงมาคือระดับปริญญาตรี (31.4%) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดาและมารดา (85.2%) อาศัยกับผู้อื่นที่ไม่ใช่บิดาหรือมารดา (4.3%)

2. อุบัติการณ์การบาดเจ็บของเด็กอนุบาลในโรงเรียนที่ต้องนำส่งโรงพยาบาล

กลุ่มประชากรที่ศึกษา 6,480 คน เกิดการบาดเจ็บในโรงเรียนที่ต้องนำส่งโรงพยาบาล ปีการศึกษา 2546 จำนวน 95 คน อุบัติการณ์การบาดเจ็บเท่ากับ 14 : 1,000 คน

3. ลักษณะทั่วไปของเด็กที่เกิดการบาดเจ็บ ชนิด เวลา และ สถานที่ที่เกิดการบาดเจ็บ

3.1. ลักษณะทั่วไปของเด็กที่บาดเจ็บ

เด็กนักเรียนที่เกิดการบาดเจ็บจำนวน 95 คน การบาดเจ็บเกิดมากที่สุดที่อายุมากกว่า 48 เดือน ขึ้นไป (46.32%) รองลงมาคือช่วงอายุ 36 – 48 เดือน (44.21%) จะเห็นว่าทั้งสองช่วงอายุมีค่าใกล้เคียงกัน แต่เมื่อนำมาเปรียบเทียบหาความสัมพันธ์พบว่าเด็กที่อายุมากกว่า 48 เดือน มีความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บ 2.12 เท่าของเด็กที่อายุต่ำกว่า 36 เดือน

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายต่อเพศหญิง 12:7 คน พบว่าเพศชายมีความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บ เป็น 1.86 เท่าของเพศ หญิง

ผู้ปกครองนักเรียนมีรายได้ต่อครอบครัวต่อเดือน อยู่ในช่วง มากกว่า 15,000 บาท (42.1%) บิดาประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด (50.2%) และ มารดาประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุดเช่นกัน(46.6%) ส่วนใหญ่เด็กนักเรียนอาศัยอยู่กับบิดาและมารดา (52.3%)

อายุบิดา และมารดาอยู่ในช่วง 30 – 39 ปี (57.4%, 61.8 %) ระดับการศึกษาของบิดาและมารดา อยู่ในระดับมัธยมปลายหรือเทียบเท่ามากที่สุด (37.9%, 35.7%) รองลงมาคือระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า (34.2%, 31.4%) ตามลำดับ เด็กนักเรียนอาศัยอยู่กับบิดาและมารดา (85.2%) อาศัยอยู่กับญาติ และพี่เลี้ยง (1.6%, 2.7%)

3.2. ชนิด (Type) เวลา (Time) และสถานที่ (Place) ที่เกิดการบาดเจ็บ

พบว่าส่วนของร่างกายที่ได้รับบาดเจ็บมากที่สุดคือใบหน้า (37.14 %) รองลงมาคือศีรษะ (27.62%) และมือ (10.48%)

พาหะ (Vector) ที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดการบาดเจ็บ พบพบมากที่สุดโดยเฉพาะพื้นคอนกรีต (25.3%) รองลงมาคือเฟอร์นิเจอร์ประเภท โต๊ะและเก้าอี้ (12.6%) สอดคล้องกับการศึกษาของ นิภา มนูญปิฎ (2522) พิระศักดิ์ มะลิแก้ว (2544)

กิจกรรมที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บ พบว่ากำลังวิ่งเล่นทั่วไปมากที่สุด (44.2%) รองลงมาคือ เดิน (21.1%)

อาการปฏิกิริยาที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บ พบว่าเกิดจากพลัดตกหรือหกล้มจากการสะดุดหรือลื่นมากที่สุด (34.7%) รองลงมาเป็นการพลัดตกหรือลื่นจากการผลักหรือดันโดยไม่ตั้งใจ (16.8%)

เวลาที่เกิดการบาดเจ็บ พบว่าในภาคเรียนที่ 2 มีการบาดเจ็บมากกว่าในภาคเรียนที่ 1 และ ส่วนใหญ่เกิดในเวลาพักกลางวัน (29.5%) และพบรองลงมาในช่วงเช้าพัก 10 – 15 นาที (25.3%)

สถานที่เกิดการบาดเจ็บพบมากที่สุดตาม (41.1%) รองลงมาคือห้องเรียน (32.6%)

4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านปัจเจกบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบาดเจ็บ

ในการศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านปัจเจกบุคคลของเด็กและผู้ปกครองที่เกี่ยวข้องกับการบาดเจ็บ พบว่าตัวแปรที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % อายุ เพศเด็ก และคุณลักษณะผู้ปกครองที่เด็กอาศัยอยู่ด้วย มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) เมื่อเปรียบเทียบความเสี่ยง (Odds Ratio) พบว่าเด็กที่อายุเพิ่มขึ้นความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บก็เพิ่มขึ้น เพศชายมีความเสี่ยงต่อการบาดเจ็บมากกว่าหญิง 1.86 เท่า และเด็กนักเรียนที่ไม่ได้อยู่กับบิดาหรือมารดา มีความเสี่ยงเป็น 3 เท่าของเด็กที่อยู่กับบิดามารดา

อภิปรายผล

ในอำเภอเมืองเชียงใหม่มีโรงเรียนอนุบาลสังกัดเอกชนมากเกินครึ่งของโรงเรียนอนุบาลทั้งอำเภอ ดังแสดงในตารางที่ 1 ดังนั้นผลการศึกษาที่ได้จึงพบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่มีฐานะปานกลางขึ้นไป ดูจากรายได้ที่อยู่ในช่วงมากกว่า 15,000 บาท อายุและเพศเด็กสอดคล้องกับหลายการศึกษา ภาวะเรื่องการบาดเจ็บทั่วโลกพบในเพศชาย (18.7%) เป็น 2 เท่าของเพศหญิง (11.2%) ในปีพ.ศ. 2533 และยังพบเช่นเดียวกันในส่วนอื่นๆของโลกอีกด้วย (Murray & Lopez, 1996) ในเด็กนักเรียนและในวัยรุ่นชายมีอัตราการบาดเจ็บมากกว่าหญิงในทุกสาเหตุ (Scheidt & Jones, 1995) จากรายงานของ National Health Interview Survey (NHIS) (Danseco et al., 2000) ในประเทศสหรัฐอเมริกา อุบัติการณ์ของการบาดเจ็บระหว่างปี 2530 – 2537 ที่เกิดในโรงเรียนในเด็กอายุ 10 – 14 ปี เกิดกับเพศชายมากกว่าหญิง การศึกษาในประเทศอังกฤษช่วง ปีพ.ศ. 2538 – 2539 เรื่องการเกิดอุบัติเหตุพบว่าอัตราการเกิดอุบัติเหตุสูงในเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเฉพาะช่วงวัยรุ่น (Prescott – Clarke & Primatesa, 1998) และสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องการบาดเจ็บของฟันแท้ที่ศึกษาในเด็กประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าเพศชายมีความชุกของการบาดเจ็บของฟันมากกว่าเพศหญิง (Malikaew, 2001) ถึงแม้ว่าปัจจัยอายุ และเพศ ที่ได้จากการศึกษาจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้แต่ผลการศึกษาที่ได้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการทำความเข้าใจธรรมชาติของการเกิดการบาดเจ็บและป้องกันการเกิดการบาดเจ็บ

การศึกษากครั้งนี้ได้ศึกษาอุบัติการณ์การบาดเจ็บสัมพันธ์กับคุณลักษณะผู้ปกครองที่เด็กอาศัยอยู่ซึ่งอยู่กับพ่อแม่ หรือผู้ปกครองนั้น ผลที่ได้นี้อาจมีเรื่องอื่นๆเข้ามาเกี่ยวข้อง ตามที่ได้ทบทวน

ทางวิชาการพบว่าจากการศึกษาพบว่าอุบัติการณ์การบาดเจ็บในเด็กอนุบาล 14 : 1000 คน ถ้าดูจากตัวเลขดังกล่าวอาจดูว่าอุบัติการณ์มีไม่มาก แต่สิ่งที่ทางโรงเรียนและผู้ปกครองควรให้ความสนใจ คือ การเกิดการบาดเจ็บในเด็กแต่ละครั้ง นอกจากเรื่องค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการรักษาพยาบาลแล้วยังส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจทั้งของเด็กและผู้ปกครอง อีกด้วย นอกจากนี้อุบัติการณ์การบาดเจ็บอาจจะมากกว่านี้เพราะการเกิดการบาดเจ็บทางระบาศวิทยาอธิบายว่า ไม่ได้เกิดจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเพียงอย่างเดียว ต้องประกอบไปด้วยปัจจัย 3 ประการรวมกัน ได้แก่ปัจจัยด้านบุคคล (Host) ปัจจัยสิ่งแวดล้อม (Environment) และพาหะ (Agent) ที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บ ปัจจัยด้านบุคคลนอกจากปัจจัยด้านปัจเจกบุคคลที่ได้ศึกษาครั้งนี้แล้ว ยังมีเรื่องอื่นๆที่เกี่ยวข้อง (Confounding) เช่น พฤติกรรมของเด็ก พฤติกรรมผู้ปกครองในเรื่อง การอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง ความรู้ในการป้องกันการบาดเจ็บ ฯลฯ เป็นต้น ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมอาทิเช่น ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการบาดเจ็บ ลักษณะสถานที่ที่ไม่ปลอดภัยที่พบว่ามีเกิดการบาดเจ็บได้บ่อย เป็นต้น

ดังนั้นความสัมพันธ์ที่พบอาจเนื่องมาจากเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่ง โยงอยู่ในลักษณะของเด็ก ไม่ใช่คุณลักษณะของผู้ปกครองโดยตรง ซึ่งอาจแก้ไขในการศึกษาครั้งต่อไปโดยต้องการการสอบถามข้อมูลพฤติกรรมเด็ก แลพฤติกรรมผู้ปกครองในเรื่องการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครองและนำมาศึกษาความสัมพันธ์ในลักษณะของ Multiple Analysis ก็จะได้ข้อมูลความสัมพันธ์ที่แท้จริงมากขึ้น

การศึกษาครั้งนี้ให้คำจำกัดความเรื่องการบาดเจ็บคือการบาดเจ็บที่ต้องนำส่งโรงพยาบาล ซึ่งถ้าหากนับการบาดเจ็บที่เกิดขึ้นในโรงเรียนอย่างแท้จริงข้อมูลการศึกษานี้ยังไม่สมบูรณ์ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

การบาดเจ็บในโรงเรียนน่าจะมีมากกว่านี้เพราะการบาดเจ็บที่นำส่งโรงพยาบาล เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่โรงเรียนมีการบันทึก และสามารถตรวจสอบได้ แต่การบาดเจ็บที่ไม่ถูกนำส่งโรงพยาบาล หลายโรงเรียนไม่มีการบันทึกจึงไม่สามารถเก็บข้อมูลย้อนหลังได้ จากการสอบถามจากครูผู้รับผิดชอบจะบอกว่าการบาดเจ็บในโรงเรียนที่เป็นการบาดเจ็บเล็กน้อยมาห้องพยาบาลใส่ยาแล้วให้นักเรียนกลับมีมาก และยังคงกล่าวตรงกันว่าบาดเจ็บในโรงเรียนที่พบจะอยู่ในระดับประมมมากกว่าระดับอนุบาล ซึ่งเป็นเพราะนักเรียนระดับประถม ครูจะให้การเอาใจใส่ใกล้ชิดน้อยกว่าระดับอนุบาล เพราะถือว่าสามารถช่วยเหลือตัวเองได้มาก ถ้าทำการศึกษาแบบไปข้างหน้า (Prospective) เก็บข้อมูลการบาดเจ็บทั้งหมดคาดว่า อุบัติการณ์การบาดเจ็บจะเพิ่มมากขึ้น

อีกประการหนึ่งการให้เกณฑ์ความรุนแรงของการบาดเจ็บในการนำส่งโรงพยาบาลในแต่ละโรงเรียนจะมีความแตกต่างกัน บางโรงเรียนจะส่งไปตรวจที่โรงพยาบาลทุกรายที่บาดเจ็บ บางโรงเรียนจะนำส่งเฉพาะรายที่ครูเห็นว่าสมควร

จำนวนเด็กอนุบาลที่นำมาเป็นตัวอย่างในการศึกษานี้ มีจำนวนน้อยกว่าจำนวนนักเรียนอนุบาลจริง เนื่องจาก การศึกษานี้ไม่นับรวมนักเรียนอนุบาลปีสุดท้าย คือชั้นอนุบาล 3 (เอกชน) หรืออนุบาล 2 (รัฐบาล) เนื่องจากปีที่ศึกษานักเรียนกลุ่มนี้ได้ขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ไม่สามารถติดตามข้อมูลส่วนผู้ปกครองได้ ข้อมูลการบาดเจ็บกลุ่มนี้จึงไม่ถูกศึกษาในการศึกษารั้งนี้

การนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์

การศึกษารั้งนี้เป็นการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ที่มุ่งไปที่ปัจจัยด้านปัจเจกบุคคลที่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการบาดเจ็บ ในเด็กเช่นอายุและเพศเด็ก รายได้ของครอบครัว อาชีพผู้ปกครอง สถานภาพสมรส อายุระดับการศึกษา คุณลักษณะผู้ปกครองที่เด็กอาศัยอยู่ด้วย ปัจจัยเหล่านี้ไม่สามารถควบคุมได้ ข้อมูลที่ได้จึงมีประโยชน์ในการเฝ้าระวังการเกิดการบาดเจ็บ ลดการสูญเสียที่เกิดจากการบาดเจ็บ

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษารั้งต่อไปผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาในด้านการบาดเจ็บในที่ต่างๆ และความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านอื่น เช่น สิ่งแวดล้อม การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของผู้ปกครองเรื่องการป้องกันการเกิดการบาดเจ็บ และพฤติกรรมของเด็ก เพื่อทำความเข้าใจในธรรมชาติของการเกิดการบาดเจ็บของเด็ก และนำไปสู่การหาแนวทางป้องกันการบาดเจ็บในเด็ก

2. ควรมีการศึกษาในเด็กระดับอื่นๆ ในเรื่องการบาดเจ็บของเด็กในโรงเรียน เพื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกับลักษณะการเกิดการบาดเจ็บเป็นอย่างไรเหมือนหรือต่างจากผลการศึกษาในครั้งนี้นี้

3. ควรมีการศึกษาแบบเก็บข้อมูลไปข้างหน้า (Prospective) โดยให้มีการบันทึกเรื่องการบาดเจ็บที่เกิดในโรงเรียนตามแบบบันทึก

4. ควรมีการศึกษาปัจจัยร่วมที่อาจมีผลต่อการเกิดการบาดเจ็บ เช่น พฤติกรรมของเด็ก เป็นต้น